

ΤΑΧΑ ΝΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑΣΕΣ ;

Τάχα να χαμογέλασες : Νά ήταν' χαμώγελο τὸ ἄρρωστο φῶς, ποὺ μυχρμένον φώτισε τ' ἄνθρακ τῆς νεότητος σου.

Κάποιος πάλιν χροὺς ἀπομεινῶν, λήμνη κυρμένη σὴν ψυχὴ σου, μὴν καθυπερτίσθη σὴν ὄψιν σου :

Ἡ μὴν τὸ πρόσωπό σου, ποὺ δεχότανε κάθε χροὺς σου λευκὸ γέλιο, σκορπᾷ τὴν τὸ μυχρὸ πόνος σου συνειδημένο ἀπὸ τὸ γέλιο, χαμογέλιο :

Τάχα να χαμογέλασες : ἡ μὴν τυχὸν τοῦ ἡλίου ποὺ βασιλεὺς λυπόθυμος οὐρανίστηκε σὴν ὄψιν σου οἱ στερνὲς ἀχτίνες του.

Μῆτος 1903

ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΑΚΗ

ΑΕΡΟΛΙΘΟΙ

4

Οἱ χρονογράφοι εἶναι ἡ πρώτη περὶ τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτη τῆς πηγῆς.

Φανταστικοὶ καὶ ἀνεπίστειτοι καὶ ἐνὶ τῇ τερατολόγῳ, πολὺ κατηγόρησαν τοὺς Σταυροφόρους καὶ δὲν τοὺς πολυπίστευα.

Μία λεπτομέρεια μὲ μετέβαλε ριζικῶς.

Ἐμαθα ὅτι δὲν ἦσαν πολλοὶ καθ' ὅσον οἱ ἱππότες. Καὶ ἡ φαντασία, ἡ ὁποία ἔχει ἐπὶ τέλους δικαιώματα καὶ αὐτὴ, μὴ ὑπέδειξε ὅτι θὰ ἦτο περὶ τὸν αὐτό-ρομα πολέμου, νὰ ἤρχετο κανεὶς εἰς ἐπισκευὴν μὲ τῆς μπότες των. Ἀντὶς Λιονάρδα, Ρινάδα, Λαυρά, Ἀν-μίδα! καλὰ εἶναι οἱ ὑποκείμενοι. Ἀλλὰ αὐτοὶ ποὺ εἶ-χαν ὡς σκοπὸν των νὰ εἶναι καὶ νὰ κινήσονται λαμπροὶ ἡ-ρώες, νὰ νύκωνται ὡραῖα, νὰ εἶναι ὡραῖοι, νὰ ὑποτασσί-ζον τὰς ὡραίας, νὰ φέδον ἐπ' αὐτῶν των τῶν τῶν τῶν τῶν καὶ νὰ πολεμοῦν ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἰερὸν βαπτισθέντος Χριστοῦ, αὐτοὶ νὰ πύργουν ἀπὸ ὑδροφοδίων : Δι' αὐτὸ εὐστάξουν κατὰ των Ἑλλήνων (κατὰ τοὺς χρονογράφους).

Τὶ κοινὸς ἦσαν ἡ πυροβολισμοὺς ποὺ τοὺς ἐπερίμεναν λυπημένους καὶ δὲν τοὺς ἔγραφον εἰς γράμμα νὰ τοὺς ἐρω-τήσουν τί μέρος λόγου εἶναι.

Ἀμ' οἱ ρωμαντικοὶ συγγραφεῖς τί σοὺ λέγουσι ἔα' ὁ ρωμαντισμός ἐν τῷ βίῳ ; Ψευδὴ καὶ γλαυρότητα ! Πίπτει εἰς ἀερόλιθος. Εἰς τὴν ράχιν του ἔχει σκαρφαλωθεὶς μία ὑπαρξὶς περασμένης ἐποχῆς. Λέγει :

Ἐγὼ εἶδα τὴν παλαιὰν ἀσχημίαν. Νοσταλγῶ νάρχι-σω πάλιν τὴν ζωὴν. Ἀλλὰ τώρα ἡ γνώσις νὰ τὴν φω-τίξῃ καὶ ἡ καλὴ σὺν νὰ τῆς εἶδῃ τὸ γρῶμα τῆς χαρῆς. Μία ἡρμῶν νὰ δονῇ καὶ τὰ τελευτὰ κύτταρα τῆς ὑπάρ-ξεως, τὰ τερνευτὰ ἔργα τῆς βουλῆς νὰ προκαλοῦν εἰς ὕμνους καλλίφωνα τὰ αἰσθημάτων. Ἡ εἰλικρίνεια νὰ ἀπεί-ζεται τὴν εὐγένειαν καὶ ἡ φιλία ἡ ὁ ἔρως ἡ ἔλξις, ὁ πό-θος ὅπως θέλετε, νὰ γεννᾶται ἀπὸ τὸ φίλημα των.

Ἀς καλέσωμεν νεορωμαντισμὸν τὴν καθαρισμένην αὐτὴν ζωὴν. Μὴ γυνώμεθα εἰς λήθη. Τὸ σπουδαῖον εἶναι τοῦτο. Τώρα ποὺ ὑπάρχουν ταχυδρομεῖα, τηλέφωνα, τη-λέγραφοι ἐντὺρματοι ἀσύρματοι καὶ ὀπτικοὶ, ἡλεκτρικὰ αὐτο-κίνητα... νὰ γνωρισθῶν οἱ ἄνθρωποι μεταξὺ των καὶ νὰ ἔλθουν εἰς μίαν ἀληθινὴν συνεννόησιν, καὶ νὰ μὴ τὸ κά-νουν τὴν τῆς πυροβολισμοῦ, ποὺ ἐκλείοντο εἰς τὸ σπῆτι των λυπημένους καὶ δὲν ἔγνωσαν οὕτε τί εἶναι οὕτε τί γί-νονται οἱ ἱππότες των.

Καρδία ὑπὸ ἀερόλιθον

Ἰὼν Νέξ-Πόλεϊ. Σὲ χειρὸς

CONSTANS

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΟΝ κ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΜΟΝΤΑ

Ἐδῶ ὁ Ἐπισκοπὸς ποῦ βαθεῖα κινεῖται.
Στρωμένος εἶναι ὁ τάφος του μὲ χιτῶν ἰ α.
Μὴ ὅχι ἐκεῖνα ποὺ στοὺς κίβλους ἀπαντᾷ.
Παρ' ἀπ' τῶν ἔργων του τὰ μ ἰ α καὶ τὰ ὀ π ο ἰ α.

*τωροπόδρομος

ΛΕΝΑ Α. ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΥ

Δεκαεφτά χρόνις μενεξεδένια τὰ ἐσκέπασε τὸ χῶμα τῆς Ἀτινῆς.

Κοῖμ' σὺ λουλουδένις νεῖται καὶ κοῖμ' σὴν κελωσύνῃ τὴν ἀγγελικὴν. Κοῖμ'.

Σὲ τέτοιους χρόνους οὐκ ἐκχρυσίζονται κα-νένας ἄθελ' τὸ «Παράποιο τῆς πεθκυμένης» καὶ θαρρεῖ πῶς ἀπὸ τὰ κλεισμένα γὰ πάντα χεῖλη τῆς κόρης ἀκούει τοὺς θλιμμένους, σὺν ἑαυτῇ γυμνῇ, σιχούς :

Μόλις εἶχ' ἡ μυχρὴ ἀρχισῇ
ἀντιπύκρῃσι γλυκεῖα
μὲ τ' ἄεροι, μὲ τὴ βροχῇ.
μὲ τὰ πρῶτα κλαυθῇ.

Τὰ λουλούδια, ἡ γλῶσσά, τὸ πλῆθος
ἀπὸ τῶσιν τοῦτοισιν
καὶ μὲλεγγον σὺ σιθῶς
ποὺ δὲν ἔγινε σὺ τοῦ.

Δ * * * α * * * τὰ χρόνις ! . . . Ποιὸ μοι-λόγι θλιβερότερον ἀπ' αὐτὰ τὰ δὲν λόγι ἡμπορεῖ νὰ-χοικιθῇ :

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν αἰτιολογικὴν ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ περὶ φυλακῶν, φυλακισμένων καὶ φυγοδι-κων νομοσχεδίου).

Μία τῶν μεγάλων πηγῶν, αἵτινες καθίστανται αἰσθηταὶ ὅχι μόνον εἰς τὸν προϋπολογισμόν τοῦ Κρά-τους ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν εἶναι καὶ τὸ σύ-στημα κατ' ὃ λειτοῦργον ἐν Ἑλλάδι αἱ φυλακαί. Σύστημα μὲ ἔχον οὕτε ἐπιστημονικὴν οὕτε πρακτι-κὴν θάσιν καὶ μὴ ἐκπληροῦν τὸν σκοπὸν δι' ὃν προ-ωρίσθησαν αἱ φυλακαί ὡς τόπος, σωφρονισμοῦ τῶν ἐγκληματισάντων. Αἱ φυλακαὶ δὲν πρέπει μόνον νὰ ὦσι τόπος καὶ μέσθ πρὸς τιμωρίαν ἀλλὰ μέσθ δια-πλάσεως τῶν ἐγκληματισάντων, ὅπως οὗτοι εἰς τὸ μέλλον καταστῶν χρηστοὶ καὶ φιλήσυχοι πολῖται.

Εἶναι πρόδηλον ὅτι ἐν Ἑλλάδι δὲν ἔχομεν κακούρ-γους ὑπὸ τὴν μορφήν ὑπὸ τὴν ὁποίαν παρουσιάζον-ται εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Εὐρώπης. Προκειμέ-νου περὶ ἀνθρωποκτονιῶν σπάνιοι εἰσὶν οἱ φόνοι, τοῦτέστι αἱ μετὰ τὴν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν ἀνθρω-ποκτοῦ ἰαί, καὶ δὴ ἐπὶ σκοπῷ ἰδιωρελίας. Συνηθέ-στερον δὲ αἱ ἀναίρεσεις ἔχουσι γενεσιουργὸν αἰτίαν κυρίως τὸ εὐερέθιστον τοῦ Ἑλλήνου εἰς τὸ ὁποῖον συμβάλλουσι τόσοι κλιματολογικοὶ λόγοι ὅσον καὶ αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας διαπλάττει τὸ ἦθος καὶ ρυθμίζει τὰ, ἔξεις αὐτοῦ.

Ἀσήμενος πολλὰς λογομαχίας, ἡ λόγος κα-κῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐννοουμένης φιλοτιμίας ἐ-νίστε δὲ καὶ λόγοι οἰκογενειακῆς τιμῆς προσβλη-θείσης εἰσὶ κυρίως τὰ ἐλαττώματα τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκληματούντων, μετὰ τῶν ὁποίων ὡς σπανιότα-ται ἐξαίρεσις ἀναφαίνονται κακούργοι τῆς μορφῆς τοῦ ἐσχάτου καταδικασθέντος Καρύδα καὶ τῶν δρα-στῶν τοῦ ἀκεφάλου πτώματος.

Διὰ τοῦτο σπανίως θὰ εὕρῃ τις μετὰ τῶν διανοόντων οἰκτρῶς τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὰς ὑγρὰς καὶ ἀνηλίους τρώγλας τῶν Ἑλληνικῶν Φυλακῶν, ἀνθρώπους, ἀπὸ φύσεως βέποντας εἰς τὸ ἐγκλημα, διὰ τοὺς ὁποίους πᾶν μέτρον σωφρονισμοῦ θὰ ἦτο ἀνωρελές. Ἐναντίον οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων φυλακισμένων περιελθόντες εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐγκληματίσῃ δὲν ἔκχον τοῦτο ἡ δι' οὗς λόγους εἶπομεν προηγουμένως καὶ συνεπῶς διάγουσι τὰς ἡ-μέρας αὐτῶν ἐν μετανόῃ, ἀνοπομονοῦντες νὰ ἐπα-

νέλθωσιν εἰς τὰς οἰκογενεῖας των, εἰς τὰς ὁποίας συνηθέστατα ἀποδίδονται μετὰ τὴν ἐκτίσιν τῆς ποινῆς των ὡς πολῖται χρηστοὶ καὶ φιλήσυχοι.

Δυστυχῶς τὴν τάσιν τοῦ ἐγκληματεῖν καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς σωφρονιστέροις τῶν φυλακισμένων ὑπο-θάλλει αὐτὴ αὐτὴ ἡ κατὰ τῆς τῶν φυλακῶν ἐν Ἑλλάδι οἷτινες ἀποθάνουσιν ἐστὶν διαφθορὰς καὶ ἐξαχρησεως, τὸ μὲν ἐνεκὰ τῆς συναναστροφῆς τῶν πολλῶν πρὸς τοὺς ὀλίγους ἀπὸ φύσεως βέποντας εἰς τὸ κακούργειν, τὸ δὲ διότι διάγοντες τὰς μα-κρὰς ἡμέρας τῆς φυλακιστέως των ἐν ἀργίᾳ ὑφίσταν-ται ταύτην τὴν βαρύτεραν καταδίκην ἥτις καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν ὑποσκάπτει. Διὰ τοῦτο καὶ συχνὰ συμβαίνει ἐντὸς τῶν φυ-λακῶν κακούργηματα, πολλοὶ δὲ τῶν ἀποφυλακι-ζομένων ἀποδίδονται εἰς τὴν κοινωνίαν ἡ ἀχρηστοὶ σωματικῶς ἐνεκὰ ρωματισμοῦ ἢ ἐνεκὰ τῆς πολυ-χρονίου ἀργίας τὸ σῶμα καθίσταται ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν ἢ ἐπικινδυνὸν εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ ἔτοιμοι νὰ διαπράξουν νέα ἐγκλήματα ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν διδασκάλων, τὰ ὅποια προτεπόρευεν αὐτοῖς ἡ ἐν ταῖς φυλακαῖς διαμονὴ των ὑπὸ τοιού-τους ὁρους. Ἀλλὰ ἐὰν καὶ ὑπὸ ἔποψιν οἰκονομικὴν ἐξετάσωμεν τὸ σύστημα τῶν ἐν Ἑλλάδι φυλακῶν θὰ ἴδωμεν ὅτι ἀποβαίνει λίαν ἐπαχθὲς εἰς τὸ Κρά-τος ἐνεκὰ τῆς διασπορᾶς καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως των ἐντὸς πόλεων καὶ ἐνοίκια μεγάλα ἀπαιτοῦνται καὶ συντήρησις φρουρῶν πολυαριθμῶν καὶ ἡ τροφὴ τῶν φυλακισμένων πολυδάπανος.

Δι' ὅλα ταῦτα καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν ἐπιβάλλεται νὰ λάβωσι σύντονον πρό-νοιαν περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῶν φυλα-κῶν κατὰ σύστημα πρακτικώτερον δυνάμενον καὶ τὴν θέσιν τῶν φυλακισμένων νὰ καταστήσῃ βελτί-ονα καὶ τὸ Κράτος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀν' ὅχι ὅλου, τοῦ-λάχιστον τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῆς ἀπαιτουμέ-νης πρὸς συντήρησιν των δαπάνης.

Τοιοῦτον σύστημα διαλυθεῖν τὸ νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ὁποίου βραχεῖαν προει-σαγωγὴν ποιῶμαι.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο αἱ φυλακαὶ δέον νὰ μετενεχθῶσιν ἐπὶ νησιδίων ἀκτοικητῶν καταλλή-λων πρὸς καλλιέργειαν καὶ πᾶσαν γεωργικὴν ἐργα-σίαν καὶ παρεχόντων εὐχερῇ τὴν ἀσφάλειαν ἀπὸ τῆς θαλάσσης.

Ἐκεῖ αἱ φυλακαὶ δύνανται ν' ἀποδῶν ἀληθῆ γεωργικὰ κέντρα ἐν οἷς καταλλήλῃ γεωπόνῳ διδά-σκοντες γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, πετλοτροφίαν, με-λισσοκομίαν, κηπουρικὴν κτλ. θὰ καταρτίσῃ τοὺς φυλακισμένους ἱκανοὺς νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν ἐπι-στημονικῶς. πρῶτα τὸ ὁποῖον ἔχει πρωτίστην ἀ-νάγκην ἡ χώρα ἡμῶν ἡ τόσον παραγωγὸς καὶ τό-σον ὑπερῶσα εἰς τὴν γεωργίαν.

Καὶ οὐ μόνον γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν ἀλλὰ καὶ τέχνας δύνανται κατὰ τὴν ἐσπέραν νὰ διδά-σκωνται ἐκεῖ ἐν ἀνέσει παρὰ τεχνιτῶν καταλλήλων οἱ σήμερον ἐν ἀργίᾳ κατασπώμενοι τὸν χρόνον των καὶ τὴν ὑγείαν των φυλακισμένοι, εἰς τρόπον ὥστε ἐξερχόμενοι τῶν φυλακῶν νὰ δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς πολῖται χρηστοὶ καὶ ἐργατικοί, μεταδίδοντες ὅ,τι οὗτοι ἐδιδάχθησαν.

Τοιοῦτοτρόπως αἱ φυλακαὶ ἀπὸ φυτώρια κακούρ-γων θὰ καταστῶν πρακτικὰ καὶ πρακτικὰ σχο-λεῖα φιλοπονίας καὶ ἠθικοποιήσεως καὶ ὠφέλιμοι παράγοντες τοῦ Κράτους. Δι' αὐτῶν θὰ αυτοθώσω-μεν πρῶτον νὰ ἔχωμεν πρακτικοὺς γεωργούς καὶ κτηνοτρόφους ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένους, τοὺς

